

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות (רח' הי"ש 12) לאור חזונו ומשנתו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

כתובת המערכת:

רחובות - ההגנה 56/5

טל' - 054-8410805

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

©

גליון 798 סיון תשפ"ג שנה י"ד

העלון מוקדש לע"נ מרת שמחה בת חנה אביסדיד ע"ה ע"י ר' יעקב אבושדיד הי"ד

פרשת בהעלותך

המשפיעים

"והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (יב, ג)

מהו סוד ההצלחה? כיצד זוכים לשפע וברכה? ובעיקר, כיצד זוכים להיות מאלו שמשפיעים שפע וברכה לזולת? מי לנו כמשה רבינו שזכה להשפיע תורה וברכה וכל טוב לעם ישראל. וכאן, בפסוק זה, התורה מעידה ומגלה לנו את סוד הצלחתו של משה רבינו ע"ה. "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". ענוותנותו של משה רבינו היא שעמדה לו להיות ה"צינור" שהשפיע לישראל כה רבות, לשעה ולדורות.

ב. בספר "שיר מעון" להגאון הרב שמעון סופר, בנו של הכתב סופר ונכדו של החתם סופר, העיר שהמילה "והאיש" מיותרת, והיה די שיאמר הכתוב "משה עניו מאוד"? וביאר, שהנה מצינו כמה שמות ותארים לאדם: גבר, אדם, אנוש, איש. והשם המובחר המורה על המדרגה היותר גבוהה הוא "איש" [וכן מצאנו שהמלאכים נקראים "אישים", "והאיש גבריאל" (דניאל ט, כא)].

והנה אדם פשוט שלא זכה למעלה מיוחדת, קל לו להיות עניו, כי במה יתגאה [ואדרבה, חז"ל אומרים (פסחים קיג, ב. ע"פ גירסת רבינו יונה בשערי תשובה שער ב') שהקב"ה שונא מי שהוא דל גאה. כי מי שהוא בר מעלה ומתגאה, לפחות יש לו במה להתגאות ואינו משקר. אך מי שאין לו במה להתגאות, ומתגאה, כולו שקר, והקב"ה חותמו אמת], ולכן אין לו שבח בכך שאינו מתגאה. אך אדם חשוב ונכבד, גדול ועשיר, ולמרות כל זאת לא רם לבבו ולא גאה לבו, ראוי לשבח על ענוותנותו. ולכך נתכוין הכתוב באמרו "והאיש משה עניו מאוד", שלמרות שהיה בבחינת "איש" שהוא התואר המובחר ביותר, היה עניו מאוד.

אולם לפי מה שכתבנו לעיל נראה שיש כאן מסר נוסף, והוא שבזכות מה זכה משה להיות "איש" חשוב ונעלה, רם ונישא, שזכה וזיכה והשפיע לאחרים? בזכות היותו "עניו מאוד"!!! כי מידת הענווה היא שמכשירה את האדם להיות צינור שדרכו משפיע הקב"ה רוחניות וגשמיות לאחרים.

אין השפע יכול לזרום אלא דרך מי שאינו נוטל לעצמו כלום

ג. ויסוד עצום זה נתבאר בטוב טעם ודעת בספר אמרי נועם למו"ר הגאון הצדיק הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל (פרשת בהר מאמר ב'), שכל שפע, מכל סוג שהוא, ברוחניות וגשמיות, שהקב"ה משפיע בעולם, הוא אך ורק על ידי אנשים שלא נוטלים לעצמם כלל מאותו שפע.

רק אדם שחי בביטול עצמי גמור ואינו זוקף לעצמו שום תהילה וכבוד ממה שעשה ועושה ה' על ידו, זוכה להיות "צינור" שדרכו יורדת ישועה וברכה לעולם.

וכמו שאמרו במסכת ברכות (יז, ב) "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת כל העולם כולו ניזונין בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת". והכוונה בזה היא שדוקא בגלל שר' חנינא לא לקח לעצמו כלום, אלא הסתפק לצורך מזונו בקב חרובים בלבד מערב שבת לערב שבת וחי בדוחק ובצמצום, לכן נבחר משמים להיות האיש שישמש כצינור השפע של העולם, וכל העולם יהיה ניזון בזכותו. וכמו שפירש אור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א, ש"כל העולם ניזון בשביל חנינא בני", פירושו מלשון שביל וצינור, שכמו שהצינור אינו נהנה ממה שעובר בו, כך הצדיק אינו נהנה ממה שמשפיע ה' דרכו, וכל חפצו ורצונו ומגמתו להשפיע לאחרים, וכרבי חנינא שנבחר להיות השביל והצינור להעברת השפע לעולם מחמת שלא נטל לעצמו מאומה.

ד. ובדרך זו יישב הרב אברג'ל באופן נפלא את התמיהה הגדולה על פרעה, שלא הכיר כלל את יוסף, ולאחר מפגש קצר ביותר עמו מינה והמליך אותו על כל מצרים, וזה דבר שלא היה לו אח ורע בכל ההיסטוריה בשום מקום בעולם. אלא שפרעה שחכם היה ידע את הסוד הגדול הנ"ל, שלעולם אין השפע יכול לזרום כראוי אלא דרך מי שאינו נוטל לעצמו כלום. אך מי שנוטל לעצמו מהשפע, ולו במעט, גורם שמיד ייפסק השפע מלזרום.

וכאשר בא שר המשקים וסיפר לפרעה שבבית המאסר ישנו נער עברי שיודע לפתור חלומות, הוסיף וציין שנער זה אינו תולה את הגדולה והחכמה בעצמו אלא בקב"ה שנתן לו את החכמה, וכפי שיוסף אמר להם "הלא לאלהים פתרונים" (בראשית מ, ח).

וכששמע זאת פרעה, רצה לבחון אם אמת הדבר שיוסף לא נוטל את הגדולה לעצמו, ואמר לו "חלום חלמתי ופותר אין אותו, ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו" (שם, טו). וכאשר השיב לו יוסף "בלעדי, אלהים יענה את שלום פרעה", כלומר, אין החכמה משלי אלא הקב"ה שם מענה בפי לפתור את החלום, מיד הבין פרעה שיוסף עומד במדרגה הזו ואינו נוטל מאומה לעצמו, ולכן הוא האדם המתאים ביותר לשמש כצינור להעברת השפע בעולם, ואין ראוי כמותו להיות מושל על כל ארץ מצרים.

מדוע אנו נוטלים ידים כל כך הרבה?

ה. התורה הקדושה מזהירה אותנו "השמר לך פן תשכח את ה' אלהיך וגו', פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת. ובקרב וצאנך ירביין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה. ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך" (דברים ח יא-יד). כל עוד שהאדם זוכר שאין לו מעצמו כלום, וכל מה שיש לו הוא מתנת האל, אזי הקב"ה ממשיך להשפיע לו ברכה והצלחה. אך ברגע שהאדם שוכח זאת, ומייחס את ההצלחה לכוחו, שכלו, כשרונותיו ויכולותיו, הקב"ה מפסיק להשפיע לו ממתנותיו. ועל

סוזאן בת זוהרה אלפסי ע"ה
דוד בן אסתר כהן ז"ל
אברהם בן טאוס סלמי ז"ל
רותי בת שמעה שהרבני ע"ה

יששכר בן נתן מלמד ז"ל
שלום בן צדוק וסעדה חתובה ז"ל
אלישע ויראל בן חנה ז"ל ע"י עמר

אריאל ז"ל בן בתיה גלעדי תח'
יוסף בן לאה בן דוד ז"ל
הושוע בן דוד ובידה טמוסטט ז"ל

שלמה בן עליה זכרי ז"ל
מרים בת יעקב ליבי ז"ל
שדרה שושנה בת יחיא סעיד ונה בסל ע"ה

להצליח להשיג זאת, ממילא לא היה דואג כלל מה יאכל מחר, כי מי שיתן לו חיים מחר, ישלח לו גם מה לאכול מחר.

סופו של המאמין שפרנסתו תלויה בידי

ח. כמה צריך האדם להיזהר לא לבטוח בידי ובכוחו, ולזכור שכל ההצלחה שלו היא מבורא עולם. רבינו בחיי הקדמון בספרו היקר **חובות הלבבות** (שער הביטחון פרק ז) כותב דבר נורא: "אמרו על אחד מן החסידים, שהיה לו שכן סופר מהיר, והיה מתפרנס משכר ספרותו. אמרו לו יום אחד: היאך ענינך? אמר להם: בטוב, בעוד ידי שלימה. ולערב היום ההוא נגדעה ידו!! ולא כתב בה שאר ימיו!! והיה זה ענשו מהאל יתברך על אשר בטח על ידו".

אדם שמשכיל לחיות מתוך אמונה והרגשה שכל אשר לו מאת ה' הוא, חיינו שמחים ומאושרים. וכפי שפירש **המחזה אברהם** בשם הקדמונים את הפסוק "עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם" (תהלים קטו, ד), ש"עצביהם" היינו העצבים העצבות והדאגה שיש לאדם, שכולן נובעות מ"כסף וזהב", וזאת משום שהם סבורים שהם "מעשה ידי אדם", שהאדם הוא הפועל והוא המרוויח והוא המנחיל לעצמו עושר כסף וזהב. וממילא "פה להם ולא ידברו" דברי תורה ותפילה, כי הדאגות מטרידות אותו ואינן מניחות לו לישוב הדעת בעסק התורה והתפילה. ומאידך, מי שמאמין שהכל מאת ה', אינו מתעצב וחי באושר ושמחה רבה.

בסוף הענינים מסתדרים, אז מה ההבדל בין הבוטח בה' למי שאינו בוטח?

ט. ובהגדה של פסח "ידינו אמונה" מובא שהגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה נוהג לומר שהרי לבסוף בדרך כלל הענינים מסתדרים, ואם כן מהו ההבדל בין האדם הבוטח בה' לבין מי שאינו בוטח? ההבדל ביניהם הוא בדאגה ובעצבות... הבדל כה גדול... חיים לגמרי אחרים... הלואי שנזכה שידינו יהיו בבחינת "ידינו אמונה", להאמין בכל לבנו שלא שלא הידים עושות מלחמה ולא הידים מביאות פרנסה והצלחה. הידים נועדו רק כדי לצאת ידי חובת ההשתדלות. אך מעבר לכך, ההצלחה תלויה אך ורק בגזירת הבורא וברוב חסדיו. וככל שנאמין בו ונשליך עליו יהבנו, הוא יתברך ישפיע ויעניק לו מיזדו הרחבה ברוחניות ובגשמיות את כל אשר לבנו מאחל ומיחל ב"ה.

כן נצטוונו לזכור תמיד "וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל" (שם, יח), הוא הנותן לך כח, הוא הנותן לך חיים, הוא הנותן לך הצלחה, הוא אשר חנן ונתן והעניק לך כל אשר בידך, בריאות, משפחה, נכסים, הצלחה, קניינים. הוא ורק הוא!!! וככל שנתמיד לחיות מתוך ידיעה זו כך יהיו חיינו מוצלחים וטובים יותר.

ו. האבר המסמל יותר מכל את הכח והעשייה הם הידים. הידים הם כלי המעשה. הרב אברג'יל (אמרי נועם פר' בהר מאמר א') מסביר על פי פנימיות התורה, שזו אחת הסיבות שרבותינו הקדושים תיקנו לנו ליטול את הידים בהזדמנויות רבות במשך היום. מיד כשקמים בבוקר, ולאחר עשיית צרכים, ולפני אכילת פת. כיון שידי האדם מסמלות יותר מכל שאר אבריו את כח העשייה והעבודה שלו שעל ידו הוא מתפרנס וצובר הון, ועל כן תיקנו ליטול כמה וכמה פעמים את הידים כדי לטהר אותן ואת הנפש מטומאת ההרגשה של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", ולהזכיר לאדם כי ה' יתברך הוא הנותן לו כח לעשות חיל, ולא ידיו מביאות לו כסף ופרנסה.

מי שיתן לך חיים מחר, ישלח לך גם מה לאכול מחר

ז. כשהאדם תולה בעצמו את פרנסתו והצלחתו הדבר מערער את בטחונו ואמונתו בה'. כמובא במסכת סוטה (מח, ב) בשם רבי אליעזר הגדול "כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמונה". הפשט הפשוט של מאמר זה הוא שמי שיש בידו מה לאכול היום ודואג בלבו מה יאכל מחר, סימן שיש לו חוסר גדול באמונה. כי מדוע אינו דואג האם יחיה מחר? מדוע פשוט לו שיחיה מחר וכל דאגתו אינה אלא על מה יאכל מחר? וכי מי שיתן לו חיים מחר לא יוכל לתת לו אוכל? הלא ערכה של מתנת החיים גדול לאין ערוך מערכה של מנת מזון קטנה, ומכיון שיש באפשרותו של הקב"ה להעניק לו חיים היתכן שלא יהיה באפשרותו להעניק לו קצת מזון?! אמנם הרב אברג'יל מבאר בזה פשט עמוק ונוסף על פי תורת החסידות, שקטנות האמונה של אותו אדם אינה מתחילה בשאלה "מה אוכל מחר", אלא בעצם התובנה "שיש לו פת בסלוי". כלומר, עצם התחושה שיש לו משהו ששייך לו, שהוא השיג אותו בכוחות עצמו והוא בעל הבית עליו, היא היא השורש הקלוקל שממנו צומחת גם השאלה "מה אוכל מחר". שהרי אם היה זוכר שאין לו כלום בעולם, וכל מה שנמצא ברשותו שייך לקב"ה שהעניק לו חיים וכח ואון וחיל וסיוע

זמני התפילות ב"דרכי תורה"

שב"ק פרשת בהעלותך

מנחה ערב שבת (קרבתות) - 19:15
הדלקת נרות - 19:23
דרשת השבת - הדיין הרב אופיר שירה
שחרית מנין נץ (קרבתות) - 4:40
שחרית מנין מרכזי (קרבתות) - 8:00
מנחה מנין א' (קרבתות) - 13:30
תהלים לבנות - 14:15
שיעור גמרא אליבא דהלכתא מסכת ביצה - 14:15
שיעור בהלכות שבת - 16:00
תהלים לבנים - 16:30
אבות ובנים - 17:00
מנחה מנין ב' (קרבתות) - 18:00
שיעור פרשת השבוע עם הרב אליהו יחזקאל - 20:00
צאת השבת - 20:15
ערבית מוצ"ש - 20:25
רבינו תם - 21:10

ימות החול (שבוע פר' שלח)

שחרית (קרבתות) - א. מנין נץ. ב. 8:00
מנחה (קרבתות) - א. 13:15. ב. 15:00
ג. 19:30

ערבית - 20:05

עשרות כבר הצטרפו, מה איתך?

אנו שמחים לבשר על פתיחת שיעור שבועי במסגרת התכנית העולמית "צורבא מרבנן". השיעור מתקיים אי"ה מדי יום ראשון בערב בשעה 20:30 בביהמ"ד "דרכי תורה" (רח' חי"ש 12 רחובות) עם הרב מאור אלמוג שליט"א.

הנושא הנלמד: הלכות כשרות המטבח ואיסור והיתר.

הנושאים שנלמד בתקופה הקרובה ב"ה:

- ניהול מטבח כשר.
- בשר וחלב - המתנה, הפרדה ומראית עין.
- בשר כשר, בשר חלק ודין הכבד.
- הלכות דם והיוצא מן החי.
- מאכלות אסורים, ודברים האסורים משום סכנה.
- נ"ט בר נ"ט ודבר חריף.
- תערובות.
- כשרות במוצרי החשמל.

טל' לפרטים: הרב מאור אלמוג 054-8321341